

IZLOŽBENA I PEDAGOŠKA DJELATNOST HRVATSKOGA ŠKOLSKOG MUZEJA U 2022. GODINI

1. Izložbena i pedagoška djelatnost Hrvatskoga školskog muzeja u 2022. godini

Hrvatski školski muzej zatvoren je za posjetitelje već treću godinu zaredom zbog posljedica potresa na zgradi Hrvatskoga učiteljskog doma, u kojoj se Muzej nalazi od svojega osnutka.

Kao i prošle godine, svoje sadržaje i aktivnosti prenosili smo i prezentirali preko *online* platformi, drugih muzeja, kulturnih ustanova i škola, koji su omogućili gostovanje izložbi i održavanje pedagoških aktivnosti koje su samostalno i u suradnji sa stručnim djelatnicima drugih kulturnih ustanova kreirali djelatnici HŠM-a. Za razliku od 2021. godine, djelovanje Muzeja bilo je olakšano jer se primirila pandemija bolesti COVID-19 te smo ostvarili uspješnije rezultate, posebice u pedagoškoj djelatnosti, i održano je trostruko više radionica u odnosu na prethodnu godinu.

2. Izložbena djelatnost Hrvatskoga školskog muzeja

Prvo gostovanje Hrvatskoga školskog muzeja u 2022. godini bilo je u Muzeju Brodskog Posavlja. Gostovale su dvije pokretne izložbe povodom Noći muzeja, *Učiteljice i učitelji u Hrvatskoj 1849.-2009.* te *Školski dokumenti Arhivske zbirke Hrvatskog školskog muzeja*, od 13. siječnja do 13. veljače.

U suradnji s Osnovnom školom Grigora Viteza postavljena je pokretna izložba HŠM-a *Kad bi drveće hodalo. Ostavština Grigora Viteza u Hrvatskom školskom muzeju* u izložbenom prostoru kinodvorane u Svetom Ivanu Žabnu od 7. do 16. veljače, a istoimena izložba gostovala je od 17. veljače do 7. ožujka u Gradskoj knjižnici „Franjo Marković” u Križevcima.

Kad bi drveće hodalo – izložba HŠM-a u Gradskoj knjižnici „Franjo Marković” u Križevcima

Na izložbi su prikazani književnikovi osobni dokumenti, rukopisi, korespondencija, fotografije i brojni drugi predmeti koji su pohranjeni u Muzeju.

Zidna početnica učiteljice Vikice – izložba HŠM-a u Područnoj školi Prekrvršje

Gostovanje pokretnih izložbi HŠM-a *Učiteljice i učitelji u Hrvatskoj 1849.-2009.* i *Školski dokumenti Arhivske zbirke* u Gradskom muzeju Nova Gradiška

Školski muzej iz snova – fotografija s postavljanja izložbe HŠM-a u Muzeju grada Zagreba

Što je krasopis, gdje, kada, koliko se dugo koristio i čemu je služio posjetitelji su mogli doznati na pokretnoj izložbi Hrvatskoga školskog muzeja *Krasopis – lijepo pismo* u Osnovnoj školi Mirka Pereša u Kapeli od 25. veljače do 4. svibnja.

Pokretna izložba *Zidna početnica učiteljice Vikice* gostovala je u Osnovnoj školi Vugrovec-Kašina, Područnoj školi Prekrvršje, od 23. ožujka do 8. travnja. Izložbom je prikazana Zidna početnica učiteljice Viktorije Potočnjak koja se čuva u Zbirci nastavnih sredstava i pomagala Hrvatskoga školskog muzeja. Opremljena je slikama iz dječjega života, a ispod slika se nalazi tekst u pjesmi ili prozi pisan jednostavnom formom.

Nakon Muzeja Brodskog Posavlja, gostujuće izložbe HŠM-a *Učiteljice i učitelji u Hrvatskoj 1849.-2009.* i *Školski dokumenti Arhivske zbirke Hrvatskog školskog muzeja* gostovale su u Gradskom muzeju Nova Gradiška.

Kakvu budućnost Hrvatskom školskom muzeju priželjkuju djeca otkrili smo na izložbi dječjih likovnih radova *Školski muzej iz snova* HŠM-a. Izložba je nastala povodom 27. Edukativne muzejske akcije Sekcije za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju Hrvatskoga muzejskog društva. Tema HŠM-a ove godine nosila je naziv *Školski muzej iz snova*. Na izložbi je bilo izloženo 210 radova iz 38 različitih odgojno-obrazovnih institucija iz čitave Hrvatske.

Autorica izložbe je viša kustosica pedagoginja HŠM-a Ivana Dumbović Žužić, a izložba je bila otvorena u Muzeju grada Zagreba od 17. svibnja do 5. lipnja.

Glavna izložba Hrvatskoga školskog muzeja u 2022. godini bila je *Motivi zavičaja – Ivan Rubčić (1886. – 1940.), učitelj i fotograf*, koja je otvorena 16. svibnja u Tehničkom muzeju Nikola Tesla u Zagrebu. Gospođa Branka Kovačević darovala je HŠM-u 2019. godine 1088 staklenih fotoploča (negativa) različitih formata koje prikazuju razne motive, pojedinačne i skupne obiteljske portrete, različite događaje, krajolike Hrvatske, mjesta Gospić, Smiljan, Novalju, Split, Šibenik, Sisak, Letovanić... od 1910. do 1939. godine. Izložba je prikazala najvažnije dijelove ove vrijedne zbirke. Autorica izložbe je Elizabeta Serdar, muzejska savjetnica Hrvatskoga školskog muzeja, a izložba je bila otvorena do 15. lipnja.

Gimnazija Matije Antuna Reljkovića iz Vinkovaca povodom Dana otvorenih vrata uz brojne aktivnosti ugostila je i pokretnu izložbu Hrvatskoga školskog muzeja *Krasopis – lijepo pismo*. Tom prilikom viša kustosica HŠM-a Branka Manin održala je predavanje i radionicu *Kako čuvati muzejsku građu*, a o izložbi je govorila njezina autorica, viša kustosica Kristina Gverić, koja je tom prigodom predstavila i slikovnicu *Igra, slovo, školica!*

Među brojnim školama, Hrvatski školski muzej ostvario je suradnju i s Područnom školom Pongračevo (OŠ Augusta Šenoa), u kojoj je na Međunarodni dan muzeja svečano otvoren Dječji školski muzej i pokretna izložba HŠM-a *Biseri*

MOTIVI ZAVIČAJA – Ivan Rubčić (1886.-1940.), učitelj i fotograf – fotografije s otvorenja izložbe u Tehničkom muzeju Nikola Tesla

Krasopis – lijepo pismo – postavljanje pokretne izložbe HŠM-a u Gimnaziji Matije Antuna Reljkovića u Vinkovcima

Izložba Hrvatskog školskog muzeja Biseri Školskog muzeja u PŠ Pongračevo (OŠ August Šenoa)

Školskog muzeja, kojom je predstavljen samo mali dio bogatoga fundusa Muzeja koji obuhvaća oko 90 000 jedinica građe. Nakon toga izložba je od 9. studenog do 19. prosinca gostovala u Osnovnoj školi Jabukovac u Zagrebu.

U sklopu 55. Iločke berbe grožđa u Muzeju grada Iloka održana je radionica *Pišemo krasopisom* u organizaciji Muzeja grada Iloka i Hrvatskoga školskog muzeja. Nakon radionice u dvorani Nikole Iločkog otvorena je izložba *Krasopis – lijepo pismo* autorice Kristine Gverić.

Izložba *Motivi zavičaja – Ivan Rubčić (1886. – 1940.), učitelj i fotograf* nekoliko mjeseci nakon svečanoga otvorenja dobila je svoju pokretnu inačicu, koja je otvorena u izložbenom prostoru Gradskoga muzeja Sisak do 1. veljače 2023.

Posljednje gostovanje pokretnih izložbi Hrvatskoga školskog muzeja u 2022. godini bilo je u Gradskome muzeju Virovitica, gdje je otvorena izložba *BERTUCHOVO*

Bertuchovo slikovno carstvo - otkrij tajne dječje enciklopedije
– otvorenje izložbe u Gradskom muzeju Virovitica

SLIKOVNO CARSTVO – otkrij tajne dječje enciklopedije, na kojoj je predstavljena ilustrirana enciklopedija za djecu koja je nastala početkom 19. stoljeća. Izložba će biti otvorena do 3. veljače 2023.

Hrvatski školski muzej dugi niz godina sudjeluje u organizaciji međunarodnih dječjih likovnih i literarnih natječaja. Tako je i 2022. bio posrednik u literarnome natječaju

za mlade GOI Japan, Međunarodnoj izložbi dječje likovne umjetnosti Lidice 2022., Međunarodnom ekološkom likovnom natječaju KAO 2022. i Bionalnoj međunarodnoj izložbi dječjega likovnog stvaralaštva Kanagawa u Japanu.

3. Pedagoška djelatnost i događanja

U 2022. godini ostvareno je ukupno 147 muzejskih radionica izvan Hrvatskoga školskog muzeja pod vodstvom Ivane Dumbović Žužić, na kojima je bilo 3035 sudionika. Tijekom toga razdoblja HŠM je gostovao s muzejskim radionicama: *Svijet enciklopedije u malom*, *Geometrijska zabavica*, *Pišemo krasopisom*, *Kako se nekada jačalo u školama*, *Vezenje križićem*, *Stara matematika*, *Čarolija quillinga*, *Hlapićeva čizmica*, *Pariz na dlanu*, *Životno putovanje dudovog svilca*, *Maske* i dr.

Hrvatski školski muzej sudjelovao je u programu „Ruksak (pun) kulture”, koji omogućava dostupnost i približavanje umjetnosti i kulture djeci i mladima koji žive

u sredinama s ograničenom dostupnosti kulturnim i umjetničkim sadržajima.¹ Za tu prigodu Ivana Dumbović Žužić održala je šest muzejskih radionica *Pišemo krasopisom* u Topuskom i Komletincima.

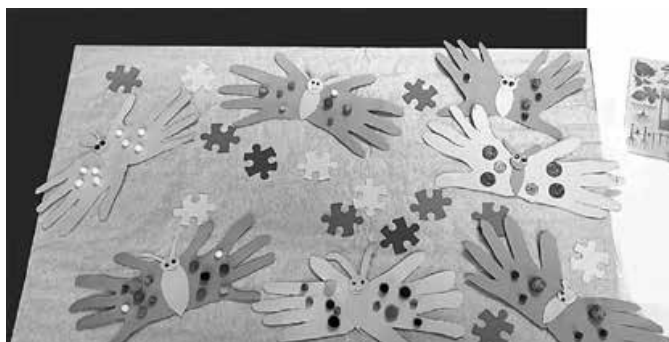
Kao već dugi niz godina, i ove je nastavljena međuinstitucijska suradnja s Centrom za autizam iz Zagreba povodom obilježavanja Svjetskoga dana svjesnosti o autizmu. Hrvatski školski muzej realizirao je prirodoslovnu muzejsku radionicu *Životno putovanje dudovog svilca*. Zajednička radionica Muzeja i Centra za autizam održana je u Centru za autizam 1. travnja 2022.

Pedagoški program Hrvatskoga školskog muzeja prezentiran je i na Festivalu znanosti Tehničkoga muzeja Nikola Tesla u Zagrebu s prirodoslovnom radionicom.

Svake godine od 16. do 22. rujna održava se Europski tjedan mobilnosti. Inicijativom se potiče male i velike gradove na uvođenje i promicanje održivih prijevoznih sredstava i pozivanje ljudi da iskušaju alternative vožnji automobilom. Tema Europskoga tjedna mobilnosti 2022. bila je „Bolja povezanost”, a Hrvatski školski muzej sudjelovao je u toj manifestaciji s prigodnom muzejskom radionicom *Dođi i nauči školicu*, koja je prezentirana javnosti u Masarykovoj ulici u Zagrebu.

Ruksak pun kulture – radionica krasopisa HŠM-a u Topuskom

Radovi sa zajedničke radionice Hrvatskoga školskog muzeja i Centra za autizam

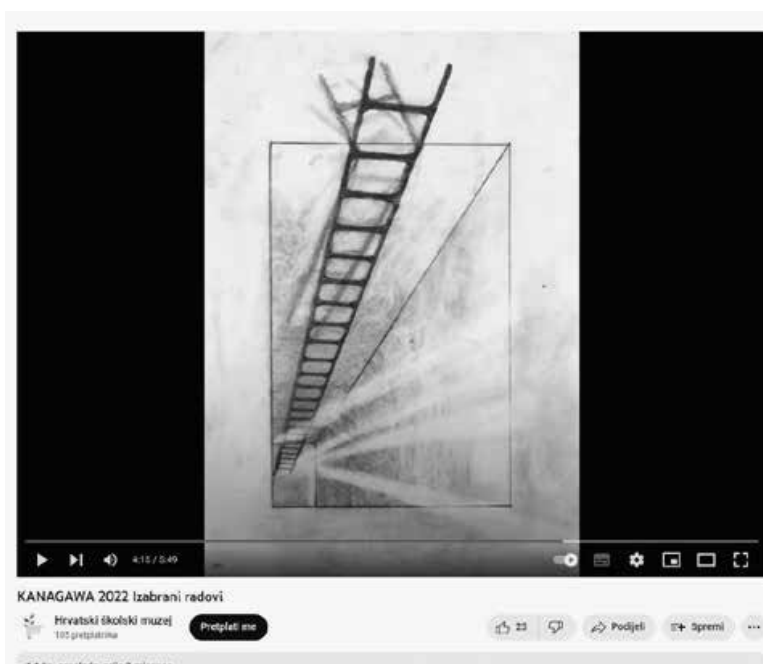

Radovi sa zajedničke radionice Hrvatskoga školskog muzeja i Centra za autizam

¹ <https://min-kulture.gov.hr/ruksak-pun-kulture-16272/o-programu/9250>.

Adventska radionica *Hlapićeva čizmica* Hrvatskoga školskog muzeja u Muzeju grada Zagreba

Youtube stranica HŠM-a – *Kanagawa 2022*. izabrani radovi

Kreirana je zanimljiva videoradionica *Labirint* za program Noći muzeja 2022. godine.

Isto tako, viša muzejska pedagoginja Ivana Dumbović Žužić priredila je videoizložbu odabranih radova za 50. Međunarodnu izložbu dječje likovne umjetnosti Lidice 2022.², videoizložbu HŠM-a *Školski muzej iz snova*³ za Međunarodni dan muzeja u okviru 27. Edukativne muzejske akcije Sekcije za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju Hrvatskoga muzejskog društva i videoizložbu odabranih radova za 22. Bialnu međunarodnu izložbu dječjega likovnog stvaralaštva Kanagawa u Japanu⁴.

Na BLOG-u Hrvatskoga školskog muzeja čitatelji su mogli pročitati brojne članke vezane uz povijest školstva i pedagogije. Kako je izgledao štrajk đaka 1912. godine,

2 https://www.youtube.com/watch?v=0DN_N0VXbcs.

3 <https://www.youtube.com/watch?v=y5jpuzDdpVU>.

4 https://www.youtube.com/watch?v=R_OVV4Svhsk.

Blog Hrvatskoga školskog muzeja

Noć muzeja 2023. u galeriji „Školica za 5”
Izložba *Moje dječje dragocjenosti*

što krije spomenar Cvijete Modec, kada i gdje je osnovana prva ženska gimnazija, tko je bio Alfred Lichtwark i po čemu je poznat, samo su neke od zanimljivosti iznesenih na BLOG-u.

Dugi niz godina stručni djelatnici Hrvatskoga školskog muzeja pišu članke vezane uz povijest školstva i pedagogije u *Školskim novinama*. Uspješna suradnja nastavljena je i 2022. godine preko kolumne „Prisjeti se uz Školski”, koju piše voditeljica marketinga HŠM-a Marijana Bračić.

S obzirom na to da smo i u 2022. godini bili bez vlastitoga prostora, ovim putem htjeli bismo zahvaliti svim muzejima, kulturnim ustanovama i školama koji su nam omogućili da javnosti predstavimo naš izložbeni i pedagoški program: Muzeju Brodskog Posavlja, Gradskoj knjižnici „Franjo Marković” u Križevcima, Osnovnoj školi Mirka Pereša iz Kapele, Osnovnoj školi Vugrovec-Kašina, Područnoj školi Prekvršje, Gradskome muzeju Nova Gradiška, Tehničkome muzeju Nikola Tesla, Gimnaziji Matije Antuna Reljkovića iz Vinkovaca, Područnoj školi Pongračevo (OŠ Augusta Šenoa), Muzeju grada Iloka, Gradskome muzeju Sisak, Gradskome muzeju Virovitica i svim drugim školama u kojima je održan pedagoški program Muzeja, u kojem je sudjelovalo 3055 sudionika.

Za kraj jedna lijepa vijest. Početkom 2023. godine Hrvatski školski muzej otvorio je novi prostor, galeriju „Školica za 5” u Hebrangovoj 5. Novi prostor služit će za prezentiranje pedagoškoga i izložbenoga programa Muzeja dok se ne obnovi zgrada Hrvatskoga učiteljskog doma u kojoj je Muzej smješten od 1901. godine.

Filip Sundi